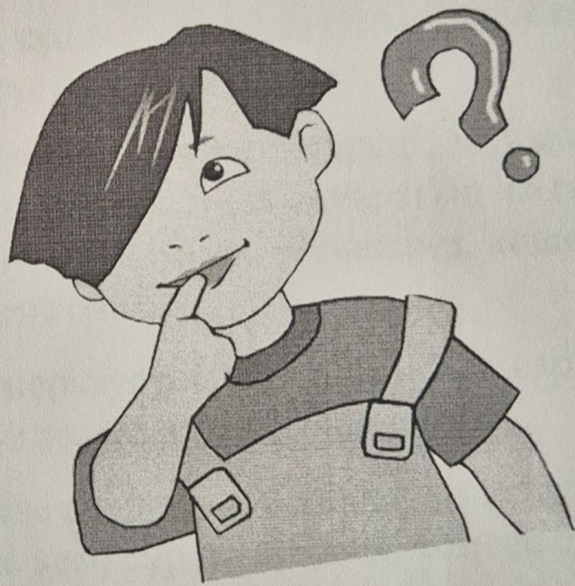

*Күзгі демалыс кезіндегі қауіпсіздік ережесі мен
оқушылардың жүріс тұрысы*

Күзгі демалыс кезіндегі қауіпсіздік ережесі мен оқушылардың жүріс тұрысы

Күз мезгілінің ерте түскеніне байланысты өзендер мен көлдердің бетін жапқан мұздар өте қауіпті болып келеді. Бұл мұзды басуға болмайды. Күзгі мұз адам басқан салмағынан шатырлап, қауіп туралы ескертеді.

Су қоймасындағы күзгі мұзды басуға қауіпті. Желмен балалар және балық аулаушылар тұрған мұз үлкен бөлшектерге бөлініп жарылған жағдайлар да болған. Оларды құтқару үшін тікұшақ және кішкене кемелер пайдаланған. Күзде балаларға су қоймаларын кесіп өтуге тыйым салынады. Күзде өзендердің мұзы жарылып кету қаупі болады сондықтан балаларға ойнауға болмайды. Мұздан мұзға секіріп, жағадан алыстау өте қауіпті. Мұндай әрекет қайғылы жағдайға әкеледі. Осы себептен балалар арасында түсіндіру жұмыстарын жүргізу қажет.

Мұны білу қажет!

- Адам үшін қауіпсіз болып тұщы суда 10 сантиметрден кем емес ал тұзды суда 15 см. қалыңдықты мұз болып саналады.
- Өзен сағасында және саласында мұз әлсіз келеді. Мұз жылдам ағыс орындарында, су бұрқақтап ағып жатқан және ағып жатқан жерлерде, сондай-ақ балдыр өсетін аудандарында, ағаштарға, көшет және камыстарға жақын жерлерде әлсіз.
- Егер 3 күннен аса ауа температурасы 0 градустан жоғары болып тұрса, онда мұздың беріктігі 25% төмендейді.
- Мұздың беріктігін көзбенде анықтауға болады: мұз көгілдір түсті – берік, ақ – оның беріктігі 2 есеге кем; сұр, күнгірт-ақ немесе сары реңкті болса мұз осал.

Қатерге ұшыраған болсаңыз, не істеу керек:

- Шу көтермей, даурықпай, тыныштық сақтаңыз.
- Мұз бөлінген жағдайда қолыңды екі жаққа созып, мұзға кеудемен немесе арқамен аяқты созып жатуға тырыс.
- Су үстіне қалқып шығуға, немесе қалың мұз үстіне жүзіп баруға тырыс. Мұз үстіне алдымен бір аяқты, содан кейін екінші аяқты салу керек.
- Егер мұз әлсіз болса, мұздың қалың жеріне аунап түсіп, жағаға қарай жылжу керек.

- Келген жағыңызға қарай еңбектеу керек, себебі ол жердің мұзының мықтылығы тексерілген.

Сіздің көмегіңіз қажет болса:

- Ұзын бұтақша, тақтай, сырық немесе арқан алыңыз. Шарф, белбеу немесе киімді де алуға болады.
- Құтқару құралдарды алдыңызға салып, аяқ пен қолдың арасын ашып, жылымға қарай абайлап еңбектеу керек.
- Суға батушы адамға бірнеше метр жетпей тоқтап, оған жіп, киімнің шетін лақтырып, таяқ немесе тақтай беріңіз.
- Зардап шеккен адамды абайлап мұз үстіне шығарып, қауіпті жерден жорғалап шығыңыз.
- Келген жағыңызға қарай жылжу керек.
- Зардап шеккен адамды жылы жерге жеткізіңіз. Оған көмек көрсетіңіз: зардап шеккен адамның су киімін шешіп, арақ немесе спиртке малынған шүберекпен немесе қолыңызбен денесін сылаңыз, ыстық шай ішкізіңіз.

Суда құтқару қызметі ескертеді:

Көктемгі тасқын және сең жүру кезінде қайғылы оқиғалар көп болады.

Оның себебі су қоймаларындағы абайсыз жүріс-тұрыс.

Көктемде мұз мықты болып көрінгенімен әлсіз болады.

Мұндай мұз асытына түсіп кетуіңіз мүмкін.

ЕСТЕРІҢІЗДЕ БОЛСЫН:

- Еріген су пайда болғанда су қойма бетіне тұруға қауіпті;
- Су астыннан балық аулаушылар балық аулауды тоқтату қажет;
- Мұз жүрген кезде көпір тіреулеріне сүйену қауіпті;
- Мұз жүрген кезде жарлы жағада тұру қауіпті;
- Көктемгі мұз үстіне автокөлікпен жүруге болмайды;
- Су қоймалары арқылы түнгі мезгілде өтуге болмайды.

**ЕГЕР СІЗ СУ ТАСҚЫНЫ БАСТАЛҒАН ЖЕРДЕ
БОЛСАҢЫЗ**

- Су, газ, электр тогын өшіріңіз, есік және терезелерді жабыңыз, алғашқы медициналық қобдишасын, артық азық-түлікті, жылы киім, ақша, құжаттарды дайындап қойыңыз;
- Ғимараттың жоғарғы қабатына немесе жақын жерде орналасқан қырға көтеріліңіз, жүзу құрал ретінде пайдалануға болатын барлық жарамды заттарды (шина, тақтай, пластикалық бөтелкелер, камералар, пенопластар) жинаңыз.
- Егер көмекке мұқтаж болсаңыз – апат дабылын беріңіз. Суға құлау қауіпі болған жағдайда киімнің астынан жеңіл суда батпайтын заттарды (пластикалық бөтелке, доп, пенопласт кесектері) байлап алыңыз;
- Су қайтқаннан кейін іргетастың бүтіндігін, қабырға, терезе, еден жағдайын тексеріңіз.
- Газ және жарықты мамандарға қосқызыңыз.
- Үлкен материалдық зиян келтірілген жағдайда жергілікті атқарушы органдарға жүгініңіз.

Су тасқыны болған жағдайда қайғылы оқиғалар жиі балалармен болады.

Көктемгі су тасқыны уақытында балалардың өзенге баруына тыйым салыңыз.